

Letna plača 2 gold.
Družtveniki dobivajo
list brezplačno.

Delaj, nabiraj, pomnožuj.

Učitelji, dijaki in
nepremožni kmetovalci
plačujejo le po 1 gl.

SLOVENSKA ČEBELA.

Družbeni list za prijatelje čebelarstva
po Kranjskem, Štajarskem, Koroškem in Primorskem.

Obseg: Panj. — Kako sem čebelariti začel. — Naznanilo in listnica opravištv.

Panj.

Panj je pri čebelarstvu glavna reč in nikakor vse eno, kakor mnogo nevednih čebelarjev misli, je li panj tak ali drugačen, da le ni prestar in razbit. Res čebele živé, se množijo, delajo in nosijo tú in tam, ali med delom in delom, vspehom in vspehom je velik razloček. Da bo panj čebelam ugajal in nam dobiček donašal, mora biti tak, da je dober in pripraven za poletni in zimski čas, za množenje in za méd. Tedaj pa vsak lahko in naglo spozná, da ni vse eno, če so deske pretanke, če je panj preširok itd.

Mislili smo že tako omeniti na kaki podlagi panja hočemo „Navod“ pisati; opomnjeno je bilo že večkrat, kako nepristojna je umnim čebelarjem razna mera, n. pr. v zadnjem listu l. 1878; kar nam kakor nalašč pride v roke obravnava prave mere panja, ki naj bi bila povsod in sploh sprejeta. Povod obravnavi je dal lanski občni zbor avstrijskih in nemških čebelarjev v Greifswaldu, kjer je Saksonsko glavno društvo po svojem poslancu predlagalo, naj se že enkrat enaka mera za izdelovanje panjev sploh sprejme in kakošnja bodi ta mera. Izvrstni in umni čebelar g. Vogel reč zdaj dalje obravnava; primerja panje raznih krajev, objavlja izreke naj večih čebelarjev, ne pozabi tudi navoditi, kaj skušnija uči, ter želi s tem pripomoči, da bi se čebelarji zedinili in en izgleden in pravi len panj sprejeli.

Kakor bi bilo to res želeti, ima reč vendar svoje zapreke. Gledati je treba na kraj, bogato ali revno spomladansko glavno pašo; toplejše ali mrzlejšje obnebjé itd. Naj hujši sovražnik vzajemnosti je pa stara navada. V njenih očeh ne veljajo nobeni še tako bistrourni razlogi. Saj smo že stokrat skušali, kak krik se zažene, kadar se stari navadi na pete stopi ter kaj novega vpeljati hoče. „Kaj pa še! Sto in sto let je bilo dobro, zdaj pa vse za nič! Kaj se gospoda vsega ne zmisli!“ itd. Je li stara ali nova reč boljša, ugodniša, pripravniša, to se navadno ne

preiskuje, po tem malo kdo praša. Kar naš čebelarje tiče, bi se gotovo prav lahko zedinili, če bi le svojoglavnost popustili. Saj imamo povsod z enako živalico, čebelo opraviti, ki ima enake naravne lastnosti, bodi si že, da je laška čebela malo bolj svitle, naša slovenska bolj sivkaste in severna nemška malo bolj črnikaste barve. Letina in paša je pač različna, pa vendar ne toliko, da bi si s premakljivimi satniki ne mogli pomagati. Za kupčijo bi pa ena pravilna mera tako ugajala, da nikoli tega. Svet je dandanes z železnicami ves preprežen; nekdanji zadržek prevelike daljave je popolno jenjal; v dveh, treh dneh se pride ne le v tretjo, ampak lahko mogoče že v deseto deželo. Že te spremenjene okoljšine nas silijo, staro različno mero popustiti ter si za eno izgledno vzajemno prizadevati. Znabiti pa to nikjer ni laglje, kakor ravno pri čebelarstvu.

Oglejmo si reč malo bolj na tanko. G. Vogel pravi: „Mnogo čebelarjev misli, da panj nima nobenega vpljiva na delo in vspeh, da je le močan in trden, ali skušnja uči drugače. Gotovo namreč je, da preširok panj postane rad zeló čebeln, al v tej primeri pa ne bogat na medu. V širokih panjih nastavlja matica mnogo več trotovné zalege, kakor primeroma v ožjem panji. In zadnjič je enako potrjeno, da čebele v ozkih panjih vselej boljše prezimujejo, kakor v širokih. Reč je popolno naravna, in vsak čebelar — tudi umen začetnik — si jo lahko razjasni.“

Širjave panjev je dandanašnji navadna nekako med 8 in 12 palcev. Več kakor 12" široki panji se le malokje nahajajo, pa tudi ne manj, kakor 8" široki. Resnica bo nekako v sredi. Le čujmo: Oče Dzierzon je že pred 20 leti pisal: „Kar širokost panja tiče, bi k večem pustil veljati 10 palcev. Od začetka sem delal vse panje tako široke; al pozneje sem mero malo odmaknil in izdeloval panje na 9 palcev ter sem bil bolj zadovoljen“. Umerli bar. Berlepš je imel od začetka same panje z nepremankljivim satovjem in sicer razne širokosti od 8 do 14 palcev. Skušil je, da so panji srednje mere naj boljši za méd in za prezimovanje. Tedaj je začel vse na 11" izdelovati. G. Günther je imel panje z 9 do 11" širjave, pa kmalo se je prepričal, da manjši z 9" so bili vselej bolj medeni. Pozneje je tudi bar. Berlepš mero z 11" popustil ter si omislil panje z 9". Čebelar Dathe priporoča v svoji knjigi 9" širokosti; gosp. Mehring pa 24 cm., t. j. blizo 9 $\frac{1}{4}$ palcev in naš družbeni panj ima 9 $\frac{1}{2}$ palcev notranje svitlobe, širokost romčeka brez ušesec je tudi 24 cm. V čebelarski knjigi, ki sta jo Berlepš in Vogel vkup izdala, priporočata 24 cm. širjave. Enako v svoji izdani knjigi Gravenhorst. Mnogo drugih pa, in sicer prav izvrstnih čebelarjev, celó le 23 $\frac{1}{2}$ cm. Glavno Saksonsko čeb. društvo je ta mero za svojo sprejelo in o priliki lanskega občnega zbora tudi drugim živo priporočevalo.

Iz tega je razvidno, da naš panj je nekako srednje mere in da po mnogih skušnjah ne sme veči biti, če hočemo, da nam ne bo na škodo.

Kar tiče visokost romčeka, le sploh rečemo, da so nemški čebelarji veči del za 18 cm.; naš ima nekaj manj, kakor 15 cm. tedaj za dober palec manjši, je pa zato nekoliko širji.

Vse, drugo k drugemu primerjeno, kaže, da naš panj je toliki, kolikoršenj mora biti, da ugaja za čebelnost in méd, in da naj občni zbor, bodi si že letos v Pragi, ali pozneje kje drugej, sklene kakor hoče, nam ne bo treba ravno veliko popravljati. Res, če pogledamo stare panje, kakor so v navadi po Kranjskem, Štajarskem, Koroškem in Primorskem, vidimo lahko, da so sem ter tje večji in manjši, tedaj naš družbeni panj spet nekako v sredi. Po šestletni skušnji smemo reči, da za srenje letine, na ktere se je treba naj bolj ozirati, popolno zadostuje. Ne tajimo, da za prav dobre letine je panj res premajhen, pa v takih izvrstnih letinah je skoraj da vsak panj premajhen, so pa tudi tako redke, da za take primerljeje ne bo nobedin panja dela; prav zadovoljni bi smeli biti, naj bi bil le ta vselej poln. Sicer si pa, kar ima popolno premakljivo satovje, ter se na obeh konceh in pri pokrovu odpera, na razne načine: z odje-manjem polnega in nadomestovanjem praznega satovja, z nalogo itd. lahko pomagamo.

Konečno še opomnimo, da ima vsak čebelar popolno prosto voljo, ali hoče v panju več ali manj romčekov imeti, t. j. ali hoče imeti krajši ali daljši panj; dalje, ali hoče narediti ležake z eno vrsto romčekov, ali stojake, po dve ali tri vrste druga verh druge; le širjava in visokost romčekov bodi enaka, vse drugo, kakor je komu bolj všeč.

Naj bi se čebelarji saj po Slovenskem zedinili, ki imamo z malo izjemo povsod enako podnebje, enako pašo in skoraj enake navade in razvade pri čebelarstvu. Kako vse drugače bi se lahko kupčija čebelarstva razvijala in povzdignila, ko bi imeli povsod po Slovenskem panj enake mere!

Znano je, koliko pomaga, če se seme spremeni, ali pri živali, če se kri pomladi po živali družega dobrega plemena. S kako lahkoto bi se to zgodilo v velik prid čebelarstva, naj bi imeli povsod enako mero; naj bi v naš panj stajarski in primorski romčeki tako prav prišli, kakor naši lastni! in naši Kranjski na Stajarskem in Koroškem tako prav, kakor njihovi domači. Gotovo bi se marskteremu čebelarju denarcev ne smililo izdati za zboljšanje čebelarstva, naj bi le s panjem toliko sitnost ne bilo, a tako se vse v nemar popusti.

Kar naš društveni panj tiče, se nič ne pomišljujemo naravnost izreči, da nam nikakor ni na srce priraščen, ampak zaradi edinosti in če nam kdo kaj boljšega dokaže, smo pripravljeni, ga takoj popustiti in z boljšim zamenjati. Če je vsim tako resnica, kakor nam, bo edinost in vzajemnost kmalo gotova.

Kako sem čebelariti začel?

Janez L. krojač.

Moj oče — Bog jim daj dobro, so bili, kakor navadno pravimo, nor čebelar. Komaj so se zjutraj oblekli ter malo pomolili, so vzeli slamnik v roke in njih prva pot, gredoč juterno molitev nadaljevaje, je šla proti čebelnjaku. Pred čebelnjakom so malo postali opazovaje izlet

Ljubih čebelic. Kadar so molitev skončali in se pokrili, so segli za streho po ključ ter začeli ojestro preiskavati vse panje od prvega do zadnjega. Vsakemu so kaj na uho pošepetali? „Ti boš že dober“; „Ti si lačen, potrpi, boš drevi jesti dobil“; „kaj pa ti lenoba! če ne boš danes rojil, ti bom drevi roj po sili vzel“ i. t. d., vsak panj je dobil po zasluženji hvalo ali grajo. Jaz, kadar sem vstal, sem rad za njimi lezel, kakor dečki sploh za očetom in tako bil priča graje in hvale; al po dnevi, kadar je solnce pripekalo, sem se čebelnjaka bal, kakor nekdo križa. Očeta sem pač občudoval, ako so večkrat v sredi pred čebelnjakom stali ter kakor Job bili čebel vsi črni; al da bi bil jaz blizo čebelnjaka šel, naka — tega ne po nobeni ceni! Ta boječnost je prišla od tod, ker me je bila pred dvema leti — menda sem bil še malo mlajši — čebela na obrazu picila, da skoraj dva dni nisim nič vidil. Za očeta se pa nisem nič bal, ker v resnici sem jih imel za čarovnika (če ne velikega, saj malega) ter sem si le želel, da bi skoraj tudi jaz zrastel ter znal čebelam tako zacoprati. Mnogokrat so me oče k sebi klicali zagotavljače, da nič ne storijo; al jaz, ker sem očetu vse verjel, sem sicer tudi to verjel, vendar sem se vselej izgovarjal, da sem še premajhen ter še ne znam tako čebelam zacoprati, da bi me ne pikale. Enkrat me pokličejo v čebelnjak z oblubo, da imajo nekaj lepega za-me. Šel sem s svetim strahom na vse strani opazovaje ter dospel srečno v čebelnjak. Oče neko na pol mrtvo čebelo pomilovaje iz ene roke v drugo predvajo ter jo meni v roko vzeti ponudijo. O joj, o Kresu me je zima po vsih udih stresala: Ata, pravim ihté, potlej pa spet ne bom dva dni vidil! Pojdi, pojdi šlevež, kaj ti z rokami gledaš! Jaz sem ti lepo jabelko od sosedovih prinesel, pa še v žep ne morem seči, če čebele v roke ne vzameš, na tla je pa nočem vreči. Da z rokami ne gledam, to mi je bilo jasno; da me je lepo jabelko jako mikalo, mi smete verjeti, dam se pregovoriti ter ročico stegnem.

(Sklep prih.)

S prvim listom smo poslali „Kazalo“ za preteklo leto, tedaj „Navoda“ bi ne bili mogli več poslati kakor le 4 strani, kar nam pa zaradi tiskarnih stroškov ne kaže; toraj pošljemo z današnjim listom prvo polovico pole in s prihodnjim drugo polovico.

Tretji list se bode razposlal kak teden pozneje in četrti konec aprila in potem vselej redno konec meseca. Do zdaj nam ni bilo mogoče — brez zamere!

Listnica opravištva.

G. T. Š. posestn. v Ž. Zadnji list za preteklo leto smo Vam poslali, in smo tudi letno plačo prejeli. Poslali Vam ga bomo po priliki še enkrat. Č. g. J. T. župnik v N. Vaše sporočilo smo izvršili ter Vam naročeno že pred tremi tedni poslali. Mar li res niste nič prejeli? Č. g. M. G. duh. v K. Dvomimo, če bo kaj. Bomo poskusili; prosimo za kratko potrpljenje. Več v kratkem pisмено.